

HankeRekvi 22.9.05 PMN;

RYMÄTTYLÄ

Rymättylän kirkon porttihuoneen edustan valvontatyö

16.8.2004

FT Kari Uotila
Hannele Lehtonen
Muuritutkimus Ky 2004

Arkisto- ja rekisteröintitiedot

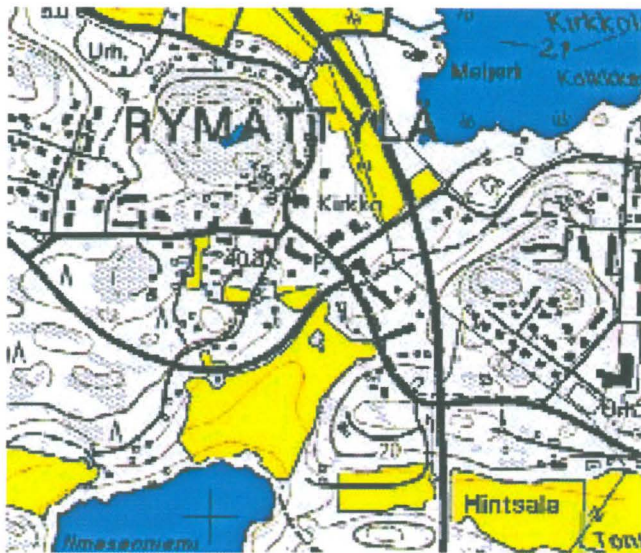
Tutkimuskohde:	Rymättylän kirkon porttihuoneen edusta
Tutkimuksen aihe:	Rakennustyön takia tehty valvonta
Ajoitus:	Porttihuone on tehty keskiajan lopulla
Kuntanumero:	705
Peruskartta:	1043 05
Tutkimuslaitos:	Muuritutkimus Ky
Kaivausjohtaja:	FT Kari Uotila
Kenttätyöaika:	16.8.2004
Valvottu alue:	noin 0,75 m ²
Aiemmat tutkimukset:	Uotila & Hymylä 2002. Rymättylän kirkon porttihuoneen arkeologiset ja rakennusarkeologiset tutkimukset.
Kirjallisuus:	Hiekkanen 1994. <i>The Stone Churches of the Medieval Diocese of Turku</i> . Helsinki. Kurri 2001. <i>Rymättylän kulttuurimaisema ja vanha rakennuskanta</i> . Saarijärvi. Lilius, Nikula & Riska 1972. <i>Suomen kirkot</i> . Helsinki. Matinolli 1982. <i>Rymättylän historia I</i> . Turku.
Valvontaraportin sivumäärä:	11 sivua + 1 kartta
Liitteet:	1. Yksikkötiedot 2. Kuvaliite 3. Karttaluettelo
Alkuperäisen raportin säilytyspaikka:	Museoviraston rakennushistorian osaston arkisto (MV / RHO), Helsinki.

Tiivistelmä

Rymättylän kirkon porttihuoneella tehtiin arkeologinen valvontatyö 16.8.2004.

Rymättylän kirkon porttihuoneen edustalla tehtiin vuonna 2003 arkeologinen kaivaus. Vuonna 2003 tehtyjen porttihuoneen korjaustyöiden takia pohjoispuolen oviaukon eteen tehtyä kaivausaluetta tuli laajentaa. Työ suoritettiin valvontatyönä. Vuoden 2003 kaivausaluetta laajennettiin itään noin 0,5 m levyisenä ja noin 1,5 m pituisena kuoppana. Maakerrokset noudattivat vuoden 2003 kerroksia ja mitään löytöjä ei tullut.

Ote peruskartasta

Sisällysluettelo:

1. Johdanto	1
2. Rymättylän kirkon ja porttihuoneen historiaa	1
3. Tutkimusmenetelmät	1
4. Yksikköhavainnot	2
5. Yhteenveto	2

Liitteet:

Liite 1	Yksikkötiedot
Liite 2	Kuvaliite
Liite 3	Karttaluettelo

1. Johdanto

Syksyllä 2003 Rymättylän kirkon porttihuoneessa ja pohjoisen oviaukon edustalla tehtiin arkeologisia- ja rakennusarkeologisia tutkimuksia (ks.Hymylä ja Uotila 2003). Tutkimusten yhteydessä avattiin umpeenmuurattu pohjoinen oviaukko ja purettiin porttihuoneen sisällä ollut laakakivistä tehty lattia. Pohjoisen oviaukon edustalle kaivettiin noin 1 x 1,6 metrin suuruinen alue, jonka avulla tutkittiin porttihuoneen perustusta ja edustan maakerroksia.

Loppukesällä 2004 aloitettiin porttihuoneen muurien ja mukulakivilattian korjaustyöt. Samassa yhteydessä porttihuoneen ulkopuolelle pohjoisen oviaukon länsipuolelle tehtiin kivinen pengeri pitavesien kaadon takia. Tämän penkereen takia vuonna 2003 tehtyä kaivausaluetta piti laajentaa itään noin 0,5 metrin levyiseltä ja noin 1,5 metrin pituiselta alalta. Alue kaivettiin noin 17,10 m mpy syvyyteen.

Laajennus tehtiin 16.8.2004 valvontatyönä. Valvonnasta vastasi FT Kari Uotila ja tutkija Hannele Lehtonen Muuritutkimus Ky:stä.

2. Rymättylän kirkon ja porttihuoneen historiaa

Rymättylän kirkko on rakennettu keskiajan lopulla ja kirkko on pyhitetty Pyhälle Jaakobille, joka on pyhiinvaeltajien suojeluspyhimys. Kirkko on pohjakaavaltaan suorakaiteen muotoinen yksilaivainen kirkko, jossa on sakaristo, runkokuone, joka on noin 30 x 15 metriä, asehuone ja siihen liittyvä ns. Kauppilan hautakammio. Muurien paksuus on noin kaksi metriä. Markus Hiekkasen tutkimusten mukaan kirkko on rakennettu kerralla valmiiksi keskiajan lopulla. Kiekkko kuuluu luokan B kirkkoihin.

Kirkon luoteispuolella sijaitsee porttihuone, joka on luultavasti rakennettu aivan keskiajan lopulla tai 1600-luvun alussa. Porttihuone on muurattu harmaakivistä ja kooltaan se on noin 5 x 5 metriä. Sekä etelä- että pohjoisseinässä on ollut oviaukot, joista pohjoinen oviaukko on muurattu umpeen vuonna 1832 ja se avattiin uudelleen vuoden 2003 tutkimuksissa.

3. Tutkimusmenetelmät

Alueelle tehtiin vuoden 2003 tutkimusten yhteydessä oma koordinaatisto, jota käytettiin myös tässä valvonnassa. Korkeusjärjestelmä on absoluuttinen Rymättylän kunnan korkeusjärjestelmän mukainen. Käytetty korkeuspiste oli 19,223 m mpy ja piste on merkitty yleiskarttaan (kartta 1).

Tutkittava alue 0,5 metriä leveä ja 1,5 metriä pitkä kuoppa kaivettiin lapiolla ja lastoilla. Alue kaivettiin noin 10-15 cm leveydeltä vuoden 2003 kaivausalueen kohdalle, jotta väliin ei jää tutkimatonta aluetta. Eli tutkimattoman alueen leveys oli noin 40 cm. Maa-aines seulottiin 6 mm kuivaseulalla. Kaivaus suoritettiin noudattamalla maakerrosten luonnollista järjestystä. Aivan pintakerroksista (pintamaasta ja täyttösorakerroksesta) tulleita löytöjä ei otettu talteen. Syvemmältä ei tullut löytöjä.

Maakerroksista ei piirretty erillistä karttaa, koska ne vastasivat suoraan vuoden 2003 kerrosjärjestystä. Maakerrosten yksikkönumerot ovat samoja kuin vuoden 2003 tutkimuksissa niiltä osin kuin kerrokset oli identifioitavissa samoiksi yksiköiksi. Alueen sijainti ja kuopan länsiprofiili dokumentoitiin kuvaamalla digikameralla (ks. liite 2).

4. Yksikköhavainnot

Tutkittavan alueen pintakerros (K1001) oli humusmaista, irtonaista hiekkaa ja soraa, jossa tien vieressä oli seassa myös tien asfaltointityössä jääneitä irrallisia asfaltin paloja tai tien reunasta irronnutta asfalttia. Pintamaa oli noin 17,80 m mpy korkeudella. Irrallisen pintamaan alla oli paksu noin 30-35 cm harmaa ja karkeahko hiekka- ja sorakerros (K1030), joka oli selkeästi täyttökerros. Tämän täytön alta tuli ohut noin 10 cm paksuinen ruskea hiekkakerros (K1007), joka ohuutensa puolesta ja vuoden 2003 havaintojen mukaan oli ns. tasoitekerros. Tasoitekerroksen alla oli hyvin ohut alle 5 cm paksuinen musta kulttuurikerros (K1008), joka oli multamainen ja hyvin tiivis kerros. Kerroksen K1008 alta tuli punertava ja karkea moreeninomainen kerros (K1011), johon kaivaminen lopetettiin noin 17,20-17,10 m mpy korkeuteen.

5. Yhteenveto

Rymättylän kirkon porttihuoneen pohjoisen puolen oviaukon länsipuolelle tehtiin korjaustöiden yhteydessä kivipenger, jotta pintavedet eivät valu porttihuoneen perustuksiin. Tämän kivipenkereen rakentamisen takia vuoden 2003 tutkittua aluetta piti laajentaa noin 0,5 x 1,5 m kokoisella alueella. Tutkimus suoritettiin valvontana. Muutoksia vuoden 2003 tutkitun alueen länsiosan yksiköihin ei ollut, eli kerrokset vastasivat vuoden 2003 havaintoja. Löytöjä laajennusosasta ei tullut.

Koska alimmat maakerrokset tutkitulla alueella olivat sekoittumattomia, on myös tulevaisuudessa hankkeissa, jotka sisältävät maan poistoa tai kaivamista porttihuoneen ympärillä, tehtävä arkeologien valvonnassa.

Turussa 24.9.2004

FT Kari Uotila
Muuritutkimus Ky

Tutkija Hannele Lehtonen
Muuritutkimus Ky

RYMÄTTYLÄ

Rymättylän kirkon porttihuoneen edustan valvontatyö
2004

YKSIKÖTIEDOT

K1001	Pintakerros. Humusmainen irtonainen hiekka ja sora. Seassa myös asvaltin paloja.
K1030	Harmaa hiekka- ja sorakerros. Täyttökerros. K1001 alla ja K1007 päällä.
K1007	Ruskea hiekkakerros. Tasoitekerros. K1030 alla ja K1008 päällä.
K1008	Musta multamainen ja tiivis kulttuurikerros. K1008 alla ja K1011 päällä.
K1011	Punertava ja karkea moreenikerros. Luontainen kerros.

RYMÄTTYLÄ

Rymättylän kirkon porttihuoneen edustan valvontatyö
2004

KUVALIITE

KUVA 1

Rymättylän kirkon porttihuoneen pohjoinen ovi-
aukko ja -edusta.

Kuvaussuunta: N

Kuvaaja: Hannele Lehtonen

KUVA 2

Porttihuoneen pohjoisen oviaukon länsipuolelle
vuonna 2004 kaivettu kuoppa.

Kuvaussuunta: N

Kuvaaja: Hannele Lehtonen

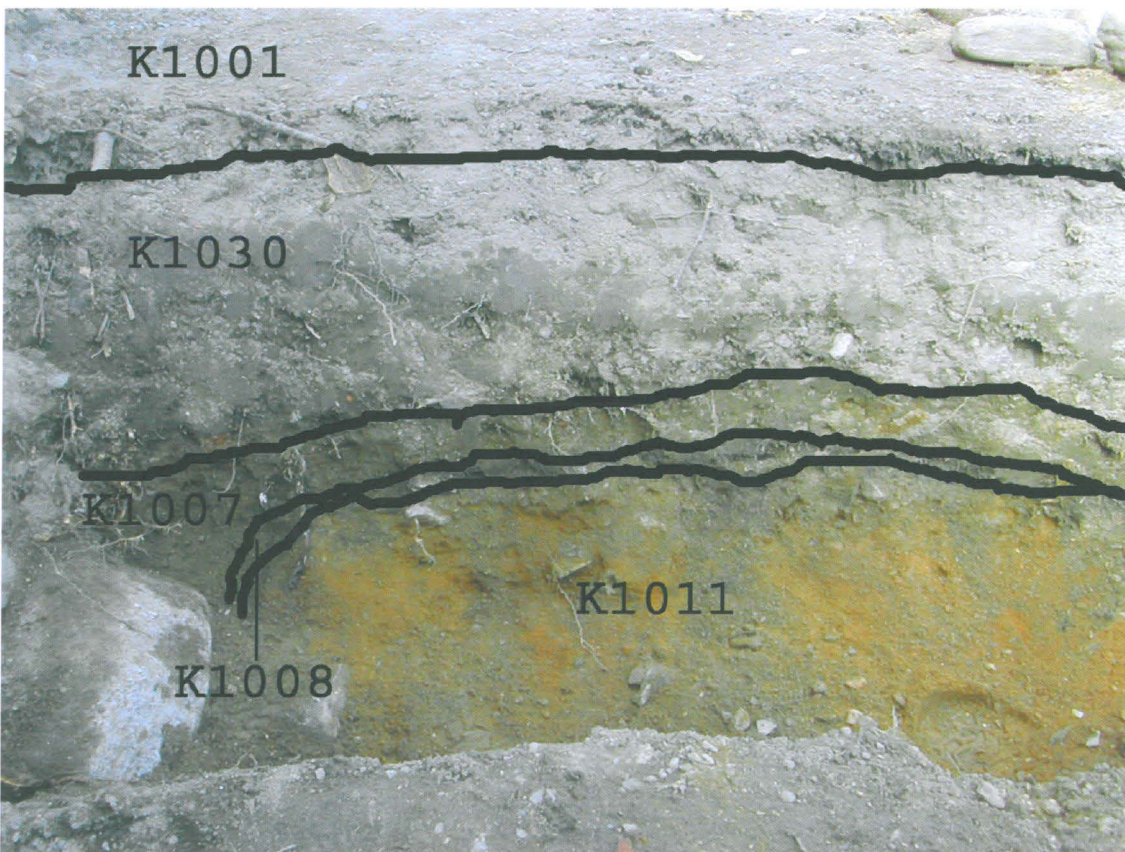

KUVA 3
W-profil

Kuvaussuunta: E
Kuvaaja: Hannele Lehtonen

KUVA 4
W-profil, johon merkitty yksiköt.

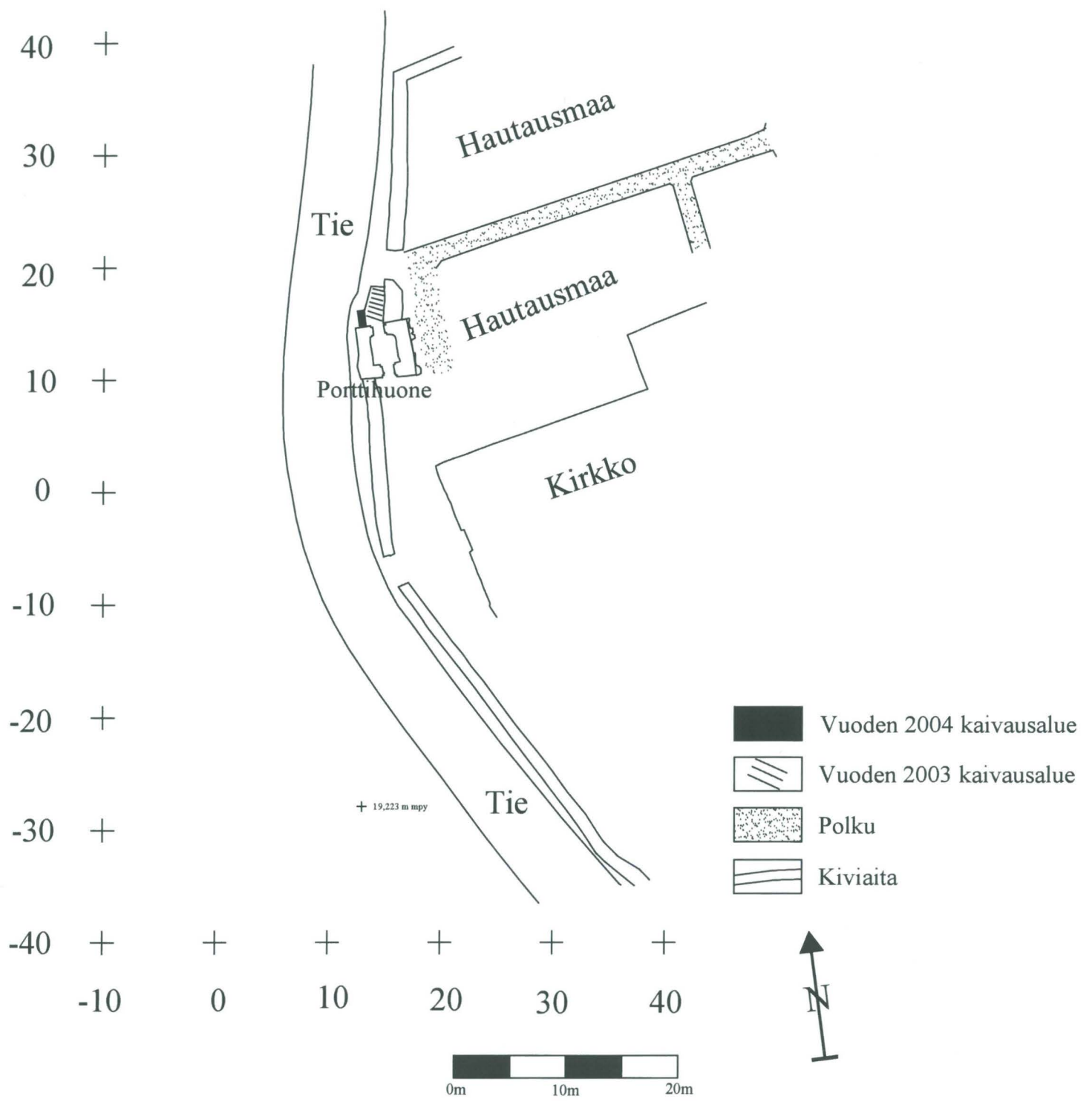
Kuvaussuunta: E
Kuvaaja: Hannele Lehtonen

RYMÄTTYLÄ
Rymättylän kirkon porttihuoneen edustan valvontatyö
2004

KARTTALUETTELO

Kartta 1   Yleiskartta   Mk 1:50

RYMÄTTYLÄ Porttihuone Uotila ja Lehtonen 2004	Yleiskartta Mk 1:500
Dokumentointi Hannele Lehtonen 2004 Janne Hymylä ja Markus Kivistö 2003	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
	Kartta 1